

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ І ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**з навчальної дисципліни
«ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА»
для студентів всіх форм навчання
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування**

Покровськ, 2020

Методичні рекомендації до виконання індивідуальної роботи з навчальної дисципліни «Фінансова безпека» для студентів всіх форм навчання галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Уклад. В. М. Антоненко. Покровськ : ДонНТУ. 2020. 38с.

Методичні рекомендації націлені на допомогу студентам в процесі підготовки ними індивідуальної роботи з вказаної навчальної дисципліни.

Рекомендації містять тематичний перелік напрямків виконання студентами індивідуальної роботи та вимоги щодо змісту, структури, обсягу і оформлення тексту індивідуальної роботи.

Методична розробка також стане у нагоді студентам при підготовки ними до складання іспиту з зазначеної навчальної дисципліни.

Укладач: _____ В. М. Антоненко, доцент, к. е. н, доцент кафедри УФЕБ
(підпис)

Рецензент: _____ Л. І. Шилова, доцент, к. е. н., доцент кафедри ЕПР
(підпис)

Відповідальний за випуск:

_____ О. Ю. Попова проф., зав. каф. УФЕБ
(підпис)

Затверджено навчально-методичним відділом ДонНТУ,

протокол № ____ від _____

Розглянуто на засіданні кафедри управління і фінансово-економічної безпеки, протокол № 8 від 31.03.2020р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ	5
2 ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ ТА ВИБІР ТЕМИ.....	16
3 СТРУКТУРА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	18
4 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ.....	21
5 РЕЦЕНЗУВАННЯ РОБОТИ	25
6 ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	27
7 ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ	30
Додаток А. Зразок титульної сторінки	32
Додаток Б. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015	34

ВСТУП

Проблеми безпеки держави, регіонів та окремих господарюючих суб'єктів є найбільш актуальними, але не достатньо дослідженими темами.

Сучасним фахівцям у галузі управління фінансами конче необхідно мати не тільки уяву про наявність зазначених проблем, але й вміти вишукувати, обґрунтовувати та втілювати в господарську практику певні рішення щодо опанування цих проблем та знаходити власні творчі підходи з удосконалення методів та планів розвитку держави, регіонів та окремих господарюючих суб'єктів.

Саме тому підготовка фахівців у галузі управління сучасними фінансами вимагає від студентів, що навчаються в магістратурі за програмою «Фінанси і кредит», ґрунтовного й серйозного опанування ними навчальної дисципліни «Фінансова безпека». Вивчення цієї навчальної дисципліни забезпечить у майбутньому практикуючим фінансистам глибокі професійні знання та відповідні практичні навички, які будуть конче потрібні їм в процесі підготовки та впровадження у діяльність українських підприємств сучасних методик та технологій фінансової роботи.

Відповідно до навчального плану підготовки студентів, що навчаються в ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за навчальною дисципліною «Фінансова безпека» передбачено виконання студентами індивідуальної роботи. Саме її підготовки націлена на покращення навчального процесу і поглиблення фахових знань та формування відповідних компетентностей і практичних навичок.

Виконання студентами індивідуальної роботи з цієї навчальної дисципліни приверне увагу майбутніх фінансистів до проблем фінансової безпеки держави, регіонів та окремих господарюючих суб'єктів, що стане початковим, хоч і невеличким, кроком до їхньої успішної фінансової кар'єри.

1 ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Індивідуальна робота з навчальної дисципліни «Фінансова безпека» має відповідати певним вимогам щодо її змістовному наповненню.

Враховуючи напрямок цієї навчальної дисципліни, а також те, що сучасні вимоги підготовки грамотних і обізнаних у своїй справі фахівців - фінансистів, змістовно індивідуальна робота являє собою комплексне поєднання теоретичних і практичних (розрахункових) складників. Тобто в індивідуальній роботі студенти мають виконати теоретичне дослідження на обрану тему з наведеної нижче тематики, а також зробити розрахунки рівня одного з складників фінансової безпеки держави.

Варто зауважити при цьому, що розрахункова частина індивідуальної роботи спрямовує студентів на дослідження рівнів фінансової безпеки держави, хоча в робочій програмі цієї навчальної дисципліни студентами вивчаються теми, присвячені фінансовій безпеці держави, регіонів та окремих господарюючих суб'єктів. Однак саме фінансова безпека держави як глобальна система безпеки є базовою й необхідною умовою для забезпечення безпеки інших складників – об'єктів захисту: регіонів та окремих господарюючих суб'єктів. Крім того, дослідження фінансового стану господарюючих суб'єктів було подано студентам та вивчалось ними в попередніх курсах: фінансового аналізу, фінансах підприємств, фінансового менеджменту.

Теоретичне дослідження подається у першому розділі індивідуальної роботи. Воно має розкривати основні базові положення обраної студентом теми роботи. Особлива увага тут приділяється новітнім теоретичним розробкам, здійснення аналізу різних точок зору економістів з питання, що досліджується, аргументації своєї точки зору.

Матеріал першого (теоретичного) розділу доцільно розділити на структурні підрозділи за такою логікою: в першому підрозділі подати теорію тематичного питання, вивчити й дослідити різні наукові підходи щодо позицій вчених у цьому питанні; в другому підрозділі – показати статистику чи навести приклади

фактичного стану справ у досліджуваній галузі; в третьому підрозділі – дати характеристику зарубіжного досвіду вирішення означених проблем стосовно обраної теми дослідження; в четвертому підрозділі – накреслити деякі можливості чи рекомендації з вирішення виявлених автором проблем, надавши їм власних обґрунтувань.

Другий розділ основної частини індивідуальної роботи являє собою розрахункову частину, в якій студенти мають самостійно провести розрахунки індикаторів фінансової безпеки з наступних її функціональних складників:

- банківська безпека;
- безпека небанківського фінансового ринку;
- боргова безпека;
- бюджетна безпека;
- валютна безпека;
- грошово-кредитна безпека.

Вибір із вказаного вище переліку конкретного складника фінансової безпеки держави, так само і періоду, за який визначається рівень безпеки, здійснюється за погодженням із викладачем. Однак, у будь-якому випадку, не допускається дублювання розрахунків в індивідуальних роботах студентів.

Для кращого розуміння і виконання цього (розрахункового) розділу індивідуальної роботи студентам варто ознайомитися із діючим у цій сфері законодавством; принаймні опанувати зміст і логіку Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджених Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року №1277.

В табл. 1 подається необхідний студентам витяг з вказаних Методичних рекомендацій, які студентам будуть в нагоді під час проведення ними розрахунків функціональних складників фінансової безпеки держави.

Таблиця 1 - Рекомендації щодо розрахунку складників фінансової безпеки держави

№	Складник фінансової безпеки держави. Найменування індикатора, одиниця виміру	Порядок розрахунку індикатора	Джерело вхідної інформації
1	2	3	4
9. Фінансова безпека			
	9.1. Банківська безпека		
9.1.1	Частка простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України, відсотків	прострочена заборгованість за кредитами, млн. гривень / кредити надані, млн. гривень x 100	Основні показники діяльності банків України, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798
9.1.2	Співвідношення банківських кредитів та депозитів в іноземній валюті, відсотків	кредити, надані резидентам, млн. гривень / депозити, залучені депозитними корпораціями від резидентів, млн. гривень x 100	Грошово-кредитна статистика, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44579
9.1.3	Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, відсотків	-	- " -
9.1.4	Співвідношення довгострокових (понад 1 рік) кредитів та депозитів, разів	(кредити, надані резидентам строком від 1 до 5 років, млн. гривень + кредити, надані резидентам строком понад 5 років, млн. гривень) / (депозити, залучені від резидентів строком від 1 до 5 років, млн. гривень + депозити, залучені від резидентів строком понад 5 років, млн. гривень)	- " -

1	2	3	4
9.1.5	Рентабельність активів, відсотків	-	Основні показники діяльності банків України, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798
9.1.6	Співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань, відсотків	-	Звітна форма та довідкові дані з компіляції індикаторів фінансової стійкості, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44575
9.1.7	Частка активів п'яти найбільших банків у сукупних активах банківської системи, відсотків	обсяг активів п'яти найбільших банків за розмірами активів, млн. гривень / активи банків, усього, млн. гривень	Дані фінансової звітності банків України, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097
9.2. Безпека небанківського фінансового ринку			
9.2.1	Рівень проникнення страхування (страхові премії до ВВП), відсотків	валові страхові премії, млн. гривень / ВВП, млн. гривень x 100	Основні показники страхового ринку, Нацкомфінпослуг [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.dfp.gov.ua/734.html
9.2.2	Рівень капіталізації лістингових компаній, відсотків ВВП	-	Звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, НКЦПФР [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua/activities/annual

Продовження табл. 1

1	2	3	4
9.2.3	Рівень волатильності індексу Першої фондової торговельної системи (далі - ПФТС), кількість критичних відхилень (-10 відсотків)	$\sum_{t=1}^T K_t$ $K_t = \begin{cases} 0, & \text{Tr ПФТС} \geq 90 \text{ відсотків} \\ 1, & \text{Tr ПФТС} < 90 \text{ відсотків} \end{cases}$ де при Tr ПФТС = індекс ПФТС _t / індекс ПФТС _{t-1} x 100, t - кожна п'ятниця періоду	Індекс ПФТС (історія), ПФТС [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.pfts.com/uk/shares-indexes/?firstDate=13.12.2010&lastDate=13.01.2013
9.2.4	Частка надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній у загальному обсязі надходжень страхових премій (крім страхування життя), відсотків	обсяг надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній (крім страхування життя), млн. гривень / загальний обсяг надходжень страхових премій, млн. гривень	Основні показники страхового ринку, Нацкомфінпослуг [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.dfp.gov.ua/734.html
9.3. Боргова безпека			
9.3.1	Відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП, відсотків	обсяг державного та гарантованого боргу, млн. гривень / ВВП, млн. гривень x 100	Статистичні матеріали по стану державного боргу України, Мінфін [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=325755 експрес-випуск "Валовий внутрішній продукт України" (видання Держстату)

Продовження табл. 1

1	2	3	4
9.3.2	Відношення обсягу валового зовнішнього боргу до ВВП, відсотків	обсяг валового зовнішнього боргу, млн. доларів США x середній курс гривні до долара США / ВВП, млн. гривень x 100	Валовий зовнішній борг України, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44466 експрес-випуск "Валовий внутрішній продукт України" (видання Держстату) Середній курс гривні, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44446
9.3.3	Середньозважена дохідність облігацій внутрішньої державної позики (далі - ОВДП) на первинному ринку, відсотків	-	Дохідність ОВДП на первинному ринку, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44580
9.3.4	Індекс EMBI (Emerging Markets Bond Index) + Україна	-	Група индексів: EMBI+, Інформаційне агентство Cbonds [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.cbonds.info/ua/rus/index/index_detail/group_id/1/
9.3.5	Відношення обсягу офіційних міжнародних резервів до обсягу валового зовнішнього боргу, відсотків	обсяг офіційних резервних активів, млн. доларів США / обсяг валового зовнішнього боргу, млн. доларів США x 100	Огляд депозитних корпорацій, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44579

Продовження табл. 1

1	2	3	4
			Валовий зовнішній борг України, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44466
	9.4. Бюджетна безпека		
9.4.1	Відношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП, відсотків	дефіцит державного бюджету, млн. гривень / ВВП, млн. гривень x 100	Показники виконання Державного бюджету України, Мінфін [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=77643 експрес-випуск "Валовий внутрішній продукт України" (видання Держстату)
9.4.2	Дефіцит/профіцит бюджетних та позабюджетних фондів сектору загальнодержавного управління, відсотків до ВВП	(дефіцит сектору загальнодержавного управління, млн. гривень - дефіцит зведеного бюджету, млн. гривень) / ВВП x 100	Показники виконання Державного бюджету України, Мінфін [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=77643 World economic outlook, Міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29 експрес-випуск "Валовий внутрішній продукт України" (видання Держстату)

Продовження табл. 1

1	2	3	4
9.4.3	Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, відсотків	доходи зведеного бюджету, млн. гривень / ВВП, млн. гривень x 100	World economic outlook, Міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29 експрес-випуск "Валовий внутрішній продукт України" (видання Держстату)
9.4.4	Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету, відсотків	(обслуговування державного боргу, млн. гривень + погашення державного боргу, млн. гривень) / доходи державного бюджету, млн. гривень x 100	Показники виконання Державного бюджету України, Мінфін [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=77643
9.5. Валютна безпека			
9.5.1	Індекс зміни офіційного курсу національної грошової одиниці до долара США, середній за період	офіційний курс національної грошової одиниці до долара США у поточному періоді, середній за період / офіційний курс національної грошової одиниці до долара США у відповідному періоді попереднього року, середній за період	Середній курс гривні, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44446
9.5.2	Різниця між форвардним і офіційним курсом гривні, гривень	офіційний курс національної грошової одиниці до долара США, станом на кінець періоду - форвардний курс національної грошової одиниці до долара США, станом на кінець періоду	Обмінний курс, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44446 Група индексів: NDF UAH/USD [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

Продовження табл. 1

1	2	3	4
			http://www.cbonds.info/ua/rus/index/index_detail/group_id/118/
9.5.3	Валові міжнародні резерви України, місяців імпорту	-	Монетарний огляд, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58037
9.5.4	Частка кредитів в іноземній валюті в загальному обсязі наданих кредитів, відсотків	кредити, надані резидентам у іноземній валюті, млн. гривень / кредити, надані резидентам, млн. гривень x 100	Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України), Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65833&cat_id=44578
9.5.5	Сальдо купівлі-продажу населенням іноземної валюти, млрд. доларів США	обсяг валюти, проданої населенню, млрд. доларів США - обсяг валюти, купленої банками в населення, млрд. доларів США	Основні тенденції валютного ринку, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58039
9.5.6	Рівень доларизації грошової маси, відсотків	(переказні депозити в іноземній валюті, млн. гривень + інші депозити в іноземній валюті, млн. гривень + цінні папери, крім акцій в іноземній валюті, млн. гривень) / грошова маса (M3) x 100	Огляди депозитних корпорацій, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44579

1	2	3	4
	9.6. Грошово-кредитна безпека		
9.6.1	Питома вага готівки поза банками в загальному обсязі грошової маси (M0/M3), відсотків	готівкові кошти в обігу поза депозитними корпораціями (M0), млн. гривень / грошовий агрегат M3 (грошова маса), млн. гривень x 100	Огляди депозитних корпорацій, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44579
9.6.2	Різниця між процентними ставками за кредитами, наданими депозитними корпораціями у звітному періоді, та процентними ставками за депозитами, залученими депозитними установами (крім Національного банку), відсоткових пунктів	процентні ставки за кредитами, наданими резидентам, відсотків - процентні ставки за депозитами, залученими депозитними корпораціями від резидентів, відсотків	Процентні ставки рефінансування банків Національним банком України, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44580
9.6.3	Рівень середньозваженої процентної ставки за кредитами, наданими депозитними корпораціями (крім Національного банку) в національній валюті, відносно індексу споживчих цін, відсоткових пунктів	середньозважена процентна ставка за кредитами, наданими депозитними корпораціями (крім Національного банку) в національній валюті, відсотки - індекс споживчих цін (до відповідного періоду попереднього року)	Процентні ставки рефінансування банків Національним банком України, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44580 експрес-випуск "Індекси цін" (видання Держстату)

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
9.6.4	Частка споживчих кредитів, наданих домогосподарствам, у загальній структурі кредитів, наданих резидентам	споживчі кредити, надані домогосподарствам / кредити, надані резидентам x 100	Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України), Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65833&cat_id=44578
9.6.5	Питома вага довгострокових кредитів у загальному обсязі наданих кредитів (скорегований на курсову різницю), відсотків	кредити, надані в іноземній валюті на термін понад 5 років / офіційний курс національної грошової одиниці до долара США у поточному періоді, середній за період / офіційний курс національної грошової одиниці до долара США у відповідному періоді попереднього року, середній за період + кредити, надані в національній валюті / кредити, надані резидентам x 100	Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України), Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65833&cat_id=44578 Середній курс гривні, Національний банк [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44446
9.6.6	Загальний обсяг вивезення фінансових ресурсів за межі країни, млрд. доларів США	-	розрахунки Мінекономрозвитку відповідно до Тимчасової методики комплексної оцінки обсягів непродуктивного відпливу (вивезення) фінансових ресурсів за межі України (наказ Мінекономіки від 05.05.2008 № 149). <i>PS: Тимчасова Методика втратила чинність (згідно з наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 24 березня 2015 року № 286)</i>

2 ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ ТА ВИБІР ТЕМИ

Будь-яка індивідуальна робота, у тому числі й з цієї навчальної дисципліни, є самостійною науковою працею студента – дослідника, яка має бути повністю змістовно розкрита за однією з нижче наведених тем.

Тематика робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язана з практичними потребами конкретного фаху.

Вона формулюється на підставі загального ознайомлення з конкретною проблемою, яку необхідно вивчити на рівні теоретичного та практичного аналізу. На цій стадії необхідно науково і практично обґрунтувати напрям дослідження, причини вибору теми та її актуальність.

Принципово тема роботи обирається студентом самостійно із наведеного нижче переліку, з врахуванням його професійних інтересів та можливостей щодо наведення для прикладу планових чи звітних даних працюючих підприємств.

Тематика індивідуальних робіт наведена нижче:

1. Глобальні трансформації та проблеми забезпечення міжнародної фінансової безпеки.
2. Концептуальні та організаційні основи фінансової безпеки в умовах глобалізації.
3. Глобальні трансформації та соціальна політика у стратегії фінансової безпеки.
4. Фінансова безпека реального сектору економіки в умовах глобалізації.
5. Грошово-кредитна політика та фінансова безпека банківської системи в умовах глобалізації.
6. Оподаткування міжнародного бізнесу й офшорні центри: проблеми ухилення від сплати податків і фінансова безпека держави.
7. Міжнародне співробітництво у боротьбі з відмиванням “брудних грошей”: методи протидії та забезпечення фінансової безпеки держави.
8. Світові фінансові кризи й проблеми забезпечення міжнародної фінансової безпеки.

9. Урегулювання світової кризи заборгованості: дефолти суверенних боржників та проблеми фінансової безпеки держав.

10. Глобалізація інформаційних процесів і фінансові послуги: проблеми забезпечення фінансової безпеки.

11. Регіональні аспекти фінансової безпеки в умовах глобалізації.

12. Національні інтереси, стратегічні пріоритети і фінансова безпека України у контексті розвитку світової цивілізації.

13. Глобалізація і геополітичні зміни сучасного середовища міжнародної безпеки.

14. Місце та роль міжнародних організацій у системі глобальної та європейської безпеки.

15. Втеча капіталу і проблеми забезпечення фінансової безпеки держави.

263

16. Інтеграція України в систему міжнародних організацій як фактор безпеки розвитку.

17. Фінансова консолідація, злиття і поглинання у фінансово-банківській сфері: вплив на фінансову безпеку.

18. “Тіньова економіка” та її вплив на економічну безпеку держави.

19. Пріоритети державної соціальної політики в стратегії економічної та фінансової безпеки.

20. Організаційно-правове забезпечення протидії відмиванню “брудних грошей” в Україні.

21. Глобальна фінансова стабільність у борговому контексті: альтернативні механізми уникнення дефолту.

22. Боротьба з „відмиванням” грошей у банківському секторі: Україна та зарубіжний досвід.

23. Фінансова нестабільність у глобальній економіці: причини, фактори, вплив на міжнародну фінансову безпеку.

24. Україна і її місце в системі світових індикаторів безпеки економічного простору.

25. Сучасні банківські кризи в умовах фінансової глобалізації.
26. Глобалізація та її вплив на стабільність і безпеку міжнародного фінансового ринку.
27. Організаційно-правове забезпечення фінансової безпеки банківської системи України.
28. Регіональна політика і проблеми фінансової безпеки в Україні.
29. Бюджетний федералізм і проблеми забезпечення фінансової безпеки держави.
30. Пріоритети державної соціальної політики в стратегії фінансової безпеки держави.
31. Європейські інтеграційні процеси та безпека регіонального розвитку.
32. Глобалізація інвестиційних процесів та фінансова безпека України.

3 СТРУКТУРА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Індивідуальна робота повинна бути логічно побудованою й мати характер цілісного і завершеного самостійного дослідження. Робота повинна містити титульний аркуш, зміст, вступ, основну частину, висновки, додатки (за необхідності), список використаних джерел.

Титульний аркуш вважається першою сторінкою роботи. Він містить: найменування міністерства, якому підпорядкований вищий навчальний заклад; найменування вищого навчального закладу, факультету та кафедри, де виконано роботу; прізвище, ім'я, по батькові автора; назву (тему) роботи; шифр групи, прізвище, ініціали та підпис студента; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали і підпис наукового керівника; відмітку про допуск до захисту, дату, місто і рік написання. Приклад титульного аркуша наведено в додатку А.

Зміст містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів, а також вступ, висновки, додатки, список використаних джерел.

Заголовки змісту мають точно повторювати заголовки в текстовій частині. Скорочувати або давати їх за іншою редакцією, ніж заголовки у тексті, не можна.

Особливої уваги вимагає оформлення *вступу*, де розкривається сутність і стан вивчення наукової проблеми та її значущість, дається обґрунтування необхідності проведення дослідження. Хоча робота розпочинається зі вступу, його оформлення здійснюється після закінчення написання всіх розділів, висновків і пропозицій.

У вступі подають загальну характеристику роботи у рекомендованій нижче послідовності:

1) *обґрунтувати вибір теми та її актуальність* для науки і практики, розвитку відповідної галузі дослідження. У цій частині вступу необхідно навести перелік вітчизняних і зарубіжних економістів, які досліджували обрану тему або окремі її аспекти;

2) *сформулювати мету роботи і завдання*, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета повинна узгоджуватися з назвою роботи.

Мета наукового дослідження реалізується через конкретні *завдання*, які мають бути вирішені відповідно до поставленої мети. Це звичайно робиться у формі перерахування : вивчити..., описати..., встановити..., вияснити..., вивести формулу... і т. ін. Завдання в індивідуальній роботі повинні відповідати пунктам Змісту;

3) *вказати об'єкт і предмет дослідження*. *Об'єкт* – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і обрані для вивчення. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. *Предмет* міститься в межах об'єкта. Саме на нього і спрямована основна увага студента, саме предмет дослідження визначає тему наукової роботи, яка виноситься на титульний аркуш як заголовок;

4) *вказати на практичне значення одержаних результатів*, тобто, де і яким чином результати дослідження можна використати на практиці.

Рекомендований обсяг вступу – 2-3 сторінки.

Основна частина роботи містить ґрунтовний виклад матеріалу дослідження та складається з розділів і підрозділів. Їх заголовки мають відображати зміст викладеного у них тексту.

Як було вказано раніше, змістовно індивідуальна робота містить теоретичне й розрахункове дослідження.

Теоретичне дослідження подається у першому розділі роботи та за логічною будовою розділяється на 3-4 структурні підрозділи.

Загальний обсяг першого розділу роботи – 16-20 стор.

Другий розділ має містити проведені студентом розрахунки та його власні висновки з них.

Обсяг цього розділу 10-12 стор.

Усі ці розділи й підрозділи повинні бути логічно пов'язані між собою.

У викладі матеріалу важливо дотримуватись принципу пропорційності, який полягає в дотриманні пропорцій між обсягами окремих частин роботи.

Висновки. Завершальним етапом написання роботи є оформлення висновків, що містять узагальнену підсумкову оцінку проведеної роботи. У висновках викладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані в роботі. Висновки мають містити відповіді на всі завдання, поставлені у вступі. Все це дасть змогу автору засвідчити у висновках, що сформульовану у вступі мету досягнуто. Варто наголосити на окремих важливих здобутих результатах, обґрунтувати їх достовірність, викласти рекомендації щодо їх використання. Необхідно зазначити, що висновки потрібно викладати стисло і лаконічно. Обсяг заключної частини – 2-3 сторінки.

Список використаних джерел має містити список фактично використаних джерел, на які є посилання в тексті роботи та які використані при її підготовці.

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках.

Текст роботи потрібно викладати стисло, не перевантажувати описанням загальновідомих методичних положень, інструкцій, виключати повторення і відхилення від основної теми.

4 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Робота повинна бути оформлена відповідно вимогам щодо оформлення роботи.

Загальний розмір роботи повинен бути обсягом до 40 сторінок комп'ютерного тексту. Назва і зміст окремих розділів і питань роботи, а також співвідношення їх розміру визначаються з урахуванням характеру й особливостей теми роботи.

Роботу друкують машинописним способом або на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4. Для написання роботи рекомендовано використовувати текстовий редактор MS Word, шрифт TimesNewRoman, розмір 14 пунктів, міжрядковий інтервал – 1,5.

Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: лівий – 25 мм, правий – 10 мм, верхній та нижній – 20 мм.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкують великими літерами симетрично до тексту посередині.

Кожний розділ слід починати з нового аркуша.

Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу (1,25 мм). Крапку в кінці заголовка не ставлять. Перенесення слів у заголовок розділів не допускається. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено менше двох рядків тексту.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №.

Титульний лист роботи, титульний лист додатків, зміст, додатки та список використаних джерел не нумеруються, однак враховуються до загальної нумерації сторінок роботи. Інші сторінки нумерують у правому верхньому куті

сторінки без крапки в кінці. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Ілюстрації позначають словом «Рис. » і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації між якими ставиться крапка. Наприклад: Рисунок -- 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. Над таблицею, з вирівнюванням по ширині листа, розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера та назви. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2 – Назва таблиці» (друга таблиця першого розділу).

Назва і слово «Таблиця» починається з великої літери. Назва не підкреслюється.

Допускається перенесення частини таблиці на наступну сторінку. В цьому випадку на наступній сторінці справа пишеться: «Продовження таблиці 1.2» із зазначенням номера таблиці.

Якщо таблиця закінчується, то над останньою її частиною пишуть з абзацного відступу: «Закінчення таблиці», наприклад: «Закінчення таблиці 1.2».

Заголовки граф та рядків таблиць слід писати з великої літери, а підзаголовки з малої літери, якщо вони складають одне речення із заголовком. Якщо вони мають самостійне значення, то пишуться з великої літери. Вихідні дані та результати розрахунків слід наводити в таблиці з однаковим ступенем точності.

Формули (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі,

між якими ставлять крапку. Нумери пишуть біля правого берега аркуша в одному рядку з відповідною формулою в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формул, слід наводити безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі.

Пояснення значення кожного символу слід давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починається з абзацу словом «де» без двокрапки після нього.

Всі одиниці виміру подаються згідно з чинними правилами скорочення: рік (р.), гривня (грн.), тонна (т) тощо.

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах одної сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1....

2....

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Для підтвердження власних аргументів *посиланням* на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання.

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку,

всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело.

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел, які мають велику кількість сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул джерела, на яке дано посилання в роботі. Посилання в тексті роботи на джерела роблять згідно з їхнім переліком у квадратних дужках, наприклад, «... у працях [1-7]...».

Приклад оформлення посилання на використане джерело:

Фінансовий менеджмент – це процес управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання та оптимізації обороту його грошових коштів [16, с.18].

На всі таблиці та рисунки повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» і «рисунок» пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 1.2», «...рис. 2.2». У повторних посиланнях вживають скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Такий список – одна з суттєвих частин наукової роботи, що віддзеркалює самостійну творчу працю її автора і демонструє ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Джерела можна розмішувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів (найзручніший та рекомендований для використання студентами) або заголовків.

Для написання наукової роботи бажано використати не менше 15-20 джерел літератури.

Приклади оформлення списку використаних джерел наведений у додатку Б.

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках. Додатки розміщують у порядку появи посилань у тексті роботи. Їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток » і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, И, Ъ, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Єдиний додаток позначається як додаток А.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А.1) – перша формула додатка А.

В додатках наводиться фінансова звітність підприємства та допоміжні матеріали (додаткові розрахунки, громіздкі таблиці) з метою скорочення загального обсягу роботи.

5 РЕЦЕНЗУВАННЯ РОБОТИ

Керівництво індивідуальними роботами з відповідної дисципліни кафедри здійснюється науково-педагогічними працівниками, які надають консультативну допомогу у написанні індивідуальних робіт.

Виконана робота з підписом студента передається керівникові для її рецензування не пізніше строку трьох днів до початку заліково-екзаменаційної сесії..

Рецензія має за мету надання методичної допомоги студентові в удосконаленні його роботи та містить загальну характеристику рівня роботи щодо її змісту, практичного значення, структури написання та оформлення, а

також докладний і аргументований аналіз позитивних і негативних сторін роботи.

При оцінці індивідуальної роботи враховується

- якість роботи загалом;
- творчий характер роботи;
- опрацювання наявної наукової літератури;
- володіння та використання нормативного матеріалу;
- самостійність виконання роботи;
- обґрунтованість висновків;
- якість оформлення роботи (оформлення посилань, списку використаних джерел, додатків тощо).

Студент допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо його індивідуальна робота з цієї дисципліни отримала позитивну рецензію викладача.

6 ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Конституція України від 28.06.1996 року / У поточній редакції.
2. Закон України «Основи національної безпеки України» від 19.06.2003 року.
3. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010 року № 2411-УІ.
4. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 року № 2657-ВР.
5. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007-2015 роки» від 09.01.2007 року № 537-У.
6. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 року № 2210-ІІІ.
7. Закон України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» від 02.12.2010 № 2735-VІ.
8. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 р. № 964-ІV.
9. Наказ Мінекономрозвитку від 29.10.2013р. № 1277 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України». Режим доступу : http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.
10. Постанова КМ України і Національного Банку України «Про Сорок рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF)» від 28.08.2001 року. Режим доступу: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.
11. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України».
12. Бандурка О.М., Духов В.Є., Петрова К.Я., Червяков І.М. Основи економічної безпеки: Підручник. Харків. Вид-во Національного університету внутрішніх справ. 2003. 236 с.

13. Берлач А.І. Безпека бізнесу: Навч. посіб.. К. Університет «Україна». 2007. 280 с.
14. Берлач А.І., Філіпченко Т.Ф. Основи економічної безпеки України: Навч. посіб. Донецьк. ДЮІ ЛДУВС ім. Є.О. Дідоренка. 2007. 234 с.
15. Васенко В.К., Пуш Л.А., Шульга І.П. та ін. Економічна безпека держави, суб'єктів господарювання та тіньова економіка: Колективна монографія. Черкаси. Вид-во ТОВ «Маклаут». 2010. 367 с.
16. Васильців Т.Г., Волошин В.І., Бойкевич О.Р. та ін. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення : монографія; за ред. Т.Г. Васильціва. Львів. ВИДАВНИЦТВО. 2012. 386 с.
17. Зацеркляний М.М., Мельников О.В. Основи економічної безпеки: Навч. посіб. Вид-во КНТ. 2009. 336 с.
18. Іванюта Т.М., Заїчковський А.О. Економічна безпека підприємств: Навч. посіб. К. Центр учбової літератури. 2009. 256 с.
19. Ковпак О.В. Інституціональні інструменти зміцнення бюджетної безпеки України. Дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук (доктора філософії) за спец. 21.04.01 «Економічна безпека держави» (051 – Економіка). Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України. Львів. 2018. Режим доступу: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/naukova%20diyalnist/dorobokzdobuvachiv/kovpak_d.pdf
20. Кирич Н.Б., Андрушків Б.М., Малюта Л.Я. та ін. Економічна та майнова безпека підприємства і підприємництва. Антирейдерство: Монографія. Тернопіль. Термограф. 2008. 424 с.
21. Користін О.Є., Барановський О.І., Герасименко Л.В. Економічна безпека : навч. посіб. К. КНУВС. 2010. 368 с.
22. Отенко І.П., Мішин О.Ю., Мішина С.В. Організація та управління фінансово-економічною безпекою банківських установ. Навчальний посібник. Х. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 240 с.
23. Користін О.Є., Аркуша Л.І., Глущенко О.О. та ін. Протидія відмиванню коштів: міжнародні стандарти, зарубіжний досвід, адміністративно-правові,

кримінологічні, кримінально-правові, криміналістичні засади та система фінансового моніторингу в Україні : підруч. / за ред. Користіна О.Є. Одеса : Фенікс. 2015. 984 с.

24. Економічна безпека: Навч. посіб. / за ред. З.С. Варналія. К. : Знання, 2009. 647 с.

25. Ординський В.Л., Керницький І.С., Живко З.Б. та ін. Економічна безпека підприємств, організацій, установ: Навч. посіб. К. : Правова єдність. 2009. 544 с.

26. Єрмошенко М.М., Горячева К.С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство : наукова монографія. Нац. академія управління. К. : НАУ. 2010. 232 с.

27. Фінансово-економічна безпека суб'єктів господарювання в умовах децентралізації в Україні : монографія; кол. авт. / за ред. В.В. Глуценка. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2014. 236 с.

Додаткова

1. Бугіль С.Я. Шляхи оптимізації боргової політики держави в умовах інтегрованого ринку. Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки : колективна монографія у 2 т. Дніпропетровськ : «ФОР Дробязко С.І.». 2014. Т. 1. С. 25-35.

2. Бутенко В.В. Роль бюджетної політики в системі забезпечення фінансової безпеки України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2017. № 1. С. 170-179.

3. Васенко В.К., Харченко О.О. Моделі інтеграції неконтрольованої економіки у легальну систему. *Право і безпека: Науковий журнал Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 1(38). С. 222-226.

4. Венцовський Д.Ю. Актуальні виклики фінансовій безпеці України. *Фінанси України*. 2014. № 3. С. 37-51.

12. Лисяк Л.В., Журавель М.О. Бюджетна політика як інструмент забезпечення фінансової безпеки України. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «ModernEconomics»*. 2018. № 9. С. 53-59. Режим доступу: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/9-2018/lysiak.pdf>.

13. Лисяк Л.В., Подлужна Я.Ю. Сучасний стан та основні проблеми фінансової безпеки України. *Ефективна економіка*. 2015. № 12. Режим доступу: <http://www/economy.nayka.com.ua>.

14. Онищенко С. Засади формування ефективної державної політики, орієнтованої на забезпечення бюджетної безпеки. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2015. Вип. 2. С. 81-85.

17. Сабадах Д., Руснак Л. Аналіз валютної безпеки в Україні та шляхи її підвищення. Режим доступу: <http://intkonf.org/sabadah-d-rusnak-l-analiz-valyutnoyi-bezpekiv-ukrayini-ta-shlyahi-yiyi-pidvischennya>.

18. Тарасова О.В. Фінансова політика і бюджетна безпека України. *Економіка харчової промисловості*. 2018. Т. 10. Вип. 1. С. 76-80.

7 ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Президента України. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.

3. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. Режим доступу: <http://www.budget.rada.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Урядового порталу. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>.

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. Режим доступу: <http://edu.minfm.gov.ua/Pages/Default.aspx>.

7. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України/ Режим доступу: <http://ndfi.minfm.gov.ua/>.

8. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/>.

9. Офіційний сайт Державної фінансової інспекції України. Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/>.
10. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>.
11. Офіційний сайт Державного фонду сприяння місцевому самоврядуванню в Україні. Режим доступу: <http://municipal.gov.ua/>.
12. Офіційний сайт Асоціації міст України. Режим доступу: <http://www.auc.org.ua/>.
13. Офіційний сайт Асоціації районних та обласних рад. Режим доступу: <http://uaror.org.ua/>.
14. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
15. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
16. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua/>.

Зразок титульної сторінки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ І ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА
з дисципліни «Фінансова безпека»

Тема роботи: _____

Виконана студентом _____ курсу
гр. _____

(П.І.Б.)
(підпис)

Оцінка _____
Керівник _____
(підпис)

Покровськ, 202_ р.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015**

Джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.

1	2
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.

1	2
	3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків :

1	2
	5. Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 6. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВСІХ ФОРМ НАВЧАННЯ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Комп'ютерний набір і верстка: Антоненко В.М.

Укладач: Антоненко В.М.

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
85300, м. Покровськ, пл. Шибанкова, 2.

